

SPRAWOZDANIA I MATERIAŁY

SPRAWOZDANIE DZIEKANA WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO SEKCJA W TARNOWIE ZA ROK 2009/2010

Ekscelencjo, Księżę Biskupie, Wielki Wicekanclerzu, Ekscelencje, Księża Biskupi, Wikariusze Generalni, Magnificencje, Panowie Rektorzy tarnowskich uczelni oraz Księża Rektorzy seminariów duchownych, dostojni Goście; czcigodni Profesorowie i Wykładowcy naszego Wydziału; drogie Siostry Zakonne; drodzy Studenci.

1. Sługa Boży Jan Paweł II, rozważając, jakie owoce dla człowieka, dla narodu i dla Kościoła przynosi wytrwała, ujęta w ramy wyższej uczelni, troska o posługę dobrego myślenia, przytaczał inskrypcję znad bramy domu Długosza przy ulicy Kanoniczej w Krakowie: „Nil est in homine bona mente melius” – „W człowieku nie ma nic lepszego od dobrego myślenia”. W dniu dzisiejszym spotykamy się w imię miłości do prawdy. Powołaniem każdego uniwersytetu jest służba prawdzie: jej odkrywanie i przekazywanie. Stąd też na pytanie, czym jest uniwersytet, rodzi się konkretna odpowiedź: *Alma Mater*. Mater – matka, czyli ta, która rodzi i która wychowuje, kształci; *Alma Mater* – a więc ta, która karmi wiedzą, zaspakaja głód prawdy, daje intelektualny pokarm. Uniwersytet ma w sobie troskę matki o swoje dzieci. Jest to troska natury duchowej: rodzenie dusz do wiedzy, do mądrości, kształtowanie umysłów i serc.

Niewiele jest rzeczy równie ważnych w życiu człowieka i społeczeństwa, jak posługa myślenia. „Posługa myślenia” to służba prawdzie w wymiarze społecznym. Każdy pracownik naukowy jest powołany do tego, by kierując się tym wzniosłym i wymagającym ideałem, spełniał funkcje sumienia krytycznego wobec tego wszystkiego, co człowieczeństwu zagraża lub co go pomniejsza. Dlatego też „posługa myślenia” zobowiązuje. Zobowiązuje do szczególnej troski o rozwój własnego człowieczeństwa. Być może właśnie dlatego wielkie postaci ludzi nauki uzmysławiają, że potrafili oni łączyć dociekliwość naukowca z pokorą ucznia wsłuchanego w to, co o tajemnicy Boga i człowieka mówi piękno stworzonego świata. Oni przypominają, że „posługę myślenia” można uczynić drogą do świętości. W co-

dziennym trudzie „posługi myślenia” konieczna jest także szczególna wrażliwość etyczna. Nie wystarcza bowiem troska o logiczną, formalną poprawność procesu myślenia. Czynności umysłu muszą być koniecznie włączone w duchowy klimat niezbędnych cnót moralnych, jak szczerść, odwaga, pokora, uczciwość oraz autentyczna troska o człowieka. Dzięki wrażliwości moralnej zachowana zostaje bardzo ważna dla samej nauki więź pomiędzy prawdą a dobrem.

„Posługa myślenia” oznacza również należną troskę o zachowanie integralnej koncepcji osoby ludzkiej. Spór o człowieka trwa w dalszym ciągu, a pod pewnym względem nawet się nasila. Formy degradacji osoby ludzkiej oraz wartości życia ludzkiego i społecznego stały się bardzo subtelne, a tym samym bardziej niebezpieczne. Potrzeba dziś wielkiej czujności. Zdeformowana lub niepełna wizja człowieka sprawia, iż nauka przemienia się łatwo z dobrodziejstwa w poważne dla człowieka zagrożenie. Człowiek z podmiotu i celu staje się zbyt często przedmiotem lub wręcz „surowcem”. W tym sensie niemal proroczymi stały się słowa Soboru Watykańskiego II: „Epoka nasza bardziej niż czasy ubiegłe potrzebuje mądrości, takiej mądrości, która by wszystkie rzeczy nowe, jakie człowiek odkrywa, czyniła bardziej ludzkimi. Przyszłym losom świata grozi bowiem niebezpieczeństwo, jeśli ludzie nie staną się mądrzejsi” (*Gaudium et spes*, 15). Oto wielkie wyzwania, jakie w sferze „posługi myślenia” jawią się w kontekście refleksji nad sposobem funkcjonowania i celami ośrodków naukowych, które – jako *Alma Mater* – powołane są do formowania młodych serc i umysłów; ludzi zdolnych wziąć na swe barki odpowiedzialność za przyszłość Polski, Europy i świata.

2. Odpowiedzialną misję określoną mianem „posługi myślenia” podejmuje również Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Warto wspomnieć w tym miejscu, że zadanie to realizuje się poprzez naukowe zaangażowanie dziesięciu katedr. I tak Katedra Filozofii prowadzi badania nad historią starożytną, średniowieczną, nowożytną i współczesną filozofii, a także nad szeroko pojętymi zagadnieniami filozoficznymi z zakresu psychologii, filozofii nauki, teorii poznania, logiki i filozofii przyrody. Katedra Egzegezy Starego Testamentu realizuje zadania z zakresu dydaktyki, badań naukowych, jak również w łączności z Działem Biblijnym im. Jana Pawła II prowadzi działalność popularyzatorską z zakresu Starego Testamentu. Pośród wielu tematów ważnych i charakterystycznych dla ksiąg Starego Testamentu prace badawcze koncentrują się w sposób szczególny na księgach prorockich i tematach teologicznych w nich zawartych. Katedra Egzegezy Nowego Testamentu, również w łączności ze wspomnianym Działem Biblijnym, przybliża tematykę inspirowaną treścią Nowego Testamentu. Działania tej Katedry koncentrują się na przygotowaniu kolejnych wykładów i ćwiczeń, jak również na działalności pozawykładowej ze studentami w ramach spotkań biblijnych, przygotowujących słuchaczy do samodzielnej pracy z Biblią. Katedra Patrologii i Historii Kościoła skupia swoje zaangażowanie naukowe na szeroko rozumianej historii Kościoła ze

szczególnym wyeksponowaniem okresu wczesnochrześcijańskiego, a także historii najnowszej i historii diecezji. Katedra Teologii Fundamentalnej i Ekumenizmu prowadzi badania nad procesem wypracowania najbardziej właściwego języka przekazu podstawowych prawd wiary chrześcijańskiej, ukazując prawdy o Bożej Opatrzności w optyce Bożej miłości. Katedra Teologii Dogmatycznej analizuje szeroko rozumiane podstawy doktryny Kościoła, których wyrazem jest wyznanie wiary oraz jego miejsce i znaczenie w życiu wierzących. Katedra Teologii Moralnej i Duchowości w ramach naukowych badań podejmuje zagadnienia aposterioryczne, wychodzące naprzeciw oczekiwaniom współczesnego człowieka, żyjącego w dynamicznej i często niestabilnej rzeczywistości. Katedra Nauk Pedagogiczno-Katechetycznych zajmuje się problematyką szeroko rozumianej edukacji i wychowania religijnego ze szczególnym uwzględnieniem środowiska rodzinnego, szkolnego i parafialnego. Nie bez znaczenia staje się fakt, iż dokonujące się przemiany społeczne, polityczne, kulturowe, ekonomiczne i religijne wpływają na znaczące zmiany rodziny, szkoły i parafii – stąd też model wychowania chrześcijańskiego wymaga modyfikacji i aktualizacji. Katedra Prawa Kanonicznego koncentruje się na tematyce związanej z kościelnym prawem procesowym i z kanonicznym materialnym prawem małżeńskim. Warto wspomnieć, że owocem prac katedry były już cztery sympozja ogólnopolskie w Gródku nad Dunajcem. Katedra Nauk Społecznych, Teologii Pastoralnej, Liturgiki i Homiletyki skupia się na diagnozie i ocenie dokonujących się zmian społecznych, które – o ile służą człowiekowi – przybierają charakter rozwoju; o ile nie – stają się niebezpiecznym regresem i zagrożeniem.

„Posługa myślenia” realizowana w ramach statutowej działalności poszczególnych katedr w roku akademickim 2009/2010 przybrała postać konkretnego dorobku naukowego pracowników naukowych Wydziału Teologicznego. Należy tu wymienić kolokwium habilitacyjne ks. dra Andrzeja Michalika na podstawie dysertacji *Zrozumieć chrześcijaństwo. Istota chrześcijaństwa według Josepha Ratzingera*, a także 12 monografii, blisko 100 artykułów oraz zorganizowane sympozja i konferencje: „Maryja Sanktuarium Trójcy Przenajświętszej” – sympozjum mariologiczne (19 września 2009), „Chrześcijańskie drogi zbawienia” – międzynarodowa konferencja teologiczna (26-27 listopada 2009), „Tajemnica nawrócenia Apostoła Narodów” – trzydniowe sympozjum w Bochni (13-15 stycznia 2010), „Życie – kłopotliwy dar?” – sympozjum tarnowskie (21 kwietnia 2010), „Jeśli zapomnę o nich...” – sesja naukowa upamiętniająca Dzień Męczeństwa Duchowieństwa Polskiego w diecezji tarnowskiej (29 kwietnia 2010), „Współczesna katecheza i edukacja religijna w wybranych krajach Europy” – IV Międzynarodowa Konferencja Katechetyczna (25 maja 2010), „Lavare pedes” – sesja naukowa w 20. rocznicę śmierci ks. abpa Jerzego Ablewicza (26 maja 2010). W dniach od 7 do 9 września 2010 roku Katedra Egzegezy Nowego Testamentu przygotowała i przeprowadziła 48. Ogólnopolski Zjazd Bibliistów Polskich w Wyższym Seminarium Duchownym. Łącznie uczestniczyło

w nim ponad 150 osób. Ta sama Katedra zorganizowała 17 stycznia 2010 roku obchody XIII Dnia Judaizmu w Polsce. Pośród gości był Rabin Jerozolimy Alon Goszen-Gottstein.

Z uznaniem odnotować należy początek współpracy międzynarodowej naszego Wydziału Teologicznego z zagranicznymi wydziałami teologicznymi. Umowy bilateralne podpisane z tymi ośrodkami naukowymi w ramach programu *Erasmus* zaowocowały możliwością prowadzenia przez naszych profesorów wykładów w tych ośrodkach, jak również wysłania tam naszych studentów. Niemniej obiecująco postrzegać należy działalność Radiowo-Internetowego Studium Biblijnego, na które zapisało się mailem bądź listownie 1500 osób. Wykłady obejmowały introdukcję do poszczególnych ksiąg Starego i Nowego Testamentu. Warto wspomnieć także, że w diecezji działa Studium Biblijne w Nowym Sączu, Mielcu, Brzesku i Dębicy.

3. „Posługa myślenia” obejmuje również tworzenie nowych rozwiązań tak, by z przebogatego rezerwuaru myśli teologicznej wydobyć wszystko to, co – w kontekście zmieniającej się rzeczywistości – okaże się inspirujące i owocne dla duchowego rozwoju wiernych diecezji tarnowskiej. Trwa więc dyskusja nad dalszym rozwojem naszego Wydziału, który – aby zainteresować szerszą grupę studentów – trzeba, aby tworzył nowe specjalizacje i nowe kierunki. Refleksja nad przyszłością Wydziału obejmuje również potrzebę wypracowania propozycji teologicznej dla przedstawicieli licznych w naszej diecezji ruchów i stowarzyszeń katolickich, szczególnie w kontekście przyszłorocznego jubileuszu diecezji. W ten sposób Wydział Teologiczny, który powstał w diecezji może jeszcze bardziej „być” dla diecezji. Chodzi o to, aby działalność określona mianem „posługi myślenia” za pośrednictwem Radia Diecezjalnego RDN Małopolska, przy współpracy przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego, objęła tarnowski laikat – stała się swoistym studium apostołstwa świeckich. Potencjalnymi słuchaczami wykładów – w ich pełnej lub częściowej formie – mogą stać się przedstawiciele Akcji Katolickiej, Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców, Szkoły Nowej Ewangelizacji, Odnowy w Duchu Świętym, Diecezjalnej Rodziny Szkół im. Jana Pawła II czy szafarzy nadzwyczajnych. Myśl ta obejmuje również inicjatywę podjęcia cyklu kazań tematycznych w parafiach, na terenie których znajdują się szkoły skupiające przyszłą młodzież studencką.

4. Funkcjonowanie każdej uczelni to wytrwała, ofiarna i mozolna praca wielu konkretnych osób. Instytucja tej miary potrzebuje ich zaangażowania i oddania; jej bogactwo – jak mozaika – składa się właśnie z takich postaw, by ostatecznie ukazać całe swoje piękno. Eksceleńco, Księżę Biskupie Ordynariuszu, Wielki Wicekanclerzu, przyjmij nasze wspólne podziękowanie za szereg inicjatyw dynamizujących rozwój naszej uczelni – w jej duchowym i materialnym wymiarze – od jej pierwotnej formy, gdy istniała jeszcze jako Instytut Teologiczny, a potem Wydział Teologiczny Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie aż po Uniwersytet Papieski Jana Pawła II. Cenne

są wszelkie mobilizujące do dalszego rozwoju podpowiedzi i sugestie, stała ojcowska troska i rodzące się z niej wymagania.

Miniony rok akademicki był ostatnim w drugiej kadencji dziekańskiej ks. dra hab. Antoniego Żurka. Księżę Dziekanie – Seniorze. Obydwie kadencje wypełniłeś benedyktyńską wręcz pracą, ogromną kompetencją i wielką wolą, by nasz Wydział dawał coraz to szersze możliwości wykładowcom i studentom. Wiernym i wymownym świadkiem Twoich starań są liczne dokumenty powstałe w tym czasie, zgromadzone w sekretariacie Wydziału. Jest ich bardzo wiele, są w różnych językach – nie wypowiadając słów, mówią o ogromie Twojej pracy – bo każdy z nich wymagał kompetencji, pomysłu na funkcjonowanie Wydziału i czasu, by to zrealizować. Za ten właśnie Twój dar dla uczelni mówimy dzisiaj: Bóg zapłać!

Wdzięcznością obejmujemy także wszystkich, którzy pracowali i w jakikolwiek sposób przyczyniali się do pomyślnych wyników minionego roku akademickiego, szczególnie tych wykładowców, którzy zakończyli zajęcia zlecone na naszym Wydziale (ks. dr Paweł Górski, ks. dr Marek Jawor). Na ręce Księdza Rektora Wyższego Seminarium Duchownego składam wyrazy naszej wdzięczności za każde zaangażowanie się wspólnoty seminaryjnej w przygotowanie wszystkiego, co zapewnia możliwość zachowania właściwego rytmu pracy Wydziału – przeprowadzanych wykładów, organizowanych sympozjów czy trwającej aktualnie rozbudowy biblioteki naukowej.

5. W ostatnim słowie dziękujemy za życzliwość dla naszego Wydziału ze strony innych uczelni tarnowskich, zwłaszcza Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, oraz władz samorządowych i administracyjnych. Żywimy nadzieję na dalszą dobrą współpracę i życzliwość.

Rok akademicki 2010/2011, a 189. w dziejach naszej uczelni, niech mi będzie wolno ogłosić za otwarty.

Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.

Ks. Ireneusz Stolarczyk